

KOMMUNEDELPLAN FOR BERLEVÅG INDUSTRIPARK

Konsekvensutredning:
Nærmiljø og friluftsliv

23.04.2020

Utarbeidet av Tana kommune, ved planlegger Bjarne Mjelde

Definisjoner: Hva er nærmiljø og friluftsliv?

Med *nærmiljø* menes menneskers daglige livsmiljø, herunder områder og ferdselsårer som ligger i umiddelbar nærhet fra der folk bor, og områder der befolkningen til daglig ferdes til fots eller på sykkel.

Med *friluftsliv* menes opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Nærturterreng er definert som større naturområder (større enn 200 dekar) i tettsteder eller som grenser til tettsteder. Parker og de fleste idrettsanlegg er også inkludert.

Begge definisjonene beskriver opphold og fysisk aktivitet i friluft knyttet til bolig og arbeidsplass- og tettstedsnære uteområder, byrom, parker og friluftsområder. Motoriserte aktiviteter inngår i utgangspunktet ikke i temaet nærmiljø og friluftsliv, men vi har tatt med motorcrossbanen på Revnes.

I den statlige friluftspolitikken legges det vekt på at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen. Planleggingen i kommunene skal medvirke til å beholde denne muligheten. Barn og unges oppvekstmiljø skal vektlegges, og planen skal medvirke til å bygge ned funksjonshemmende barrierer.

Frilufsloven er relevant for utøvelse av friluftsliv, og har følgende formålsparagraf:

Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre almenhetens rett til ferdsel, opphold m.v. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.

Da friluftsliv i stor grad dreier seg om helsefremmende aktiviteter, er også folkehelseloven relevant for temaet. Om kommunens ansvar heter det i § 4:

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

Planprogrammet

I planprogrammet for kommunedelplanen er det beskrevet hvordan KU for nærmiljø og friluftsliv skal utarbeides:

«Hele planområdet, samt det tilstøtende Storsanden, brukes som et lavterskel friluftsområde. Et område brukes også til motorcrossaktiviteter. Like ved planområdet ligger en skytebane. Området skal kartlegges og verdisettes. Informasjon om fritidsbruk innhentes fra aktører som tilrettelegger for friluftslivsaktiviteter, samt fra kommunen, skole og barnehage. Avbøtende tiltak, som å tilrettelegge nye områder for de som eventuelt går tapt, skal vurderes.»

Det er i utredningen ikke skilt mellom fastboendes og tilreisendes bruk av området.

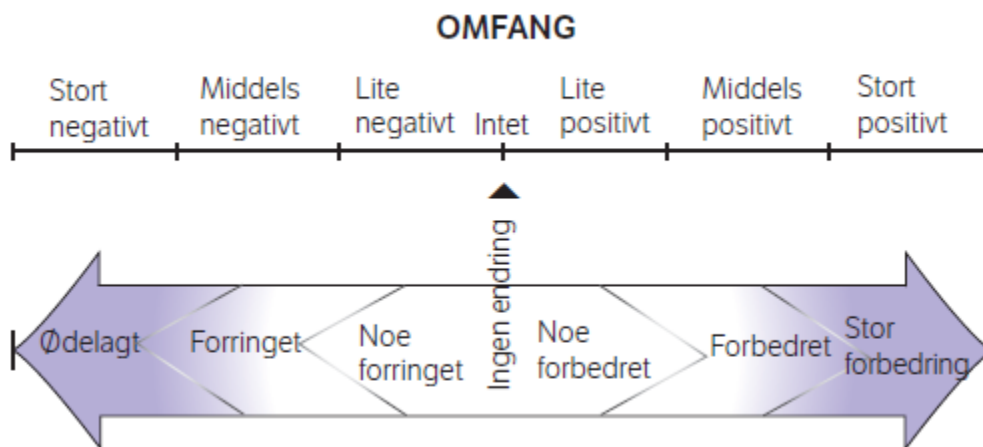
Metode

Metodebruken følger Statens vegvesen håndbok V712. Det skal identifiseres et sett med områder eller miljøer som kan påvirkes. Disse områdene skal verdivurderes.

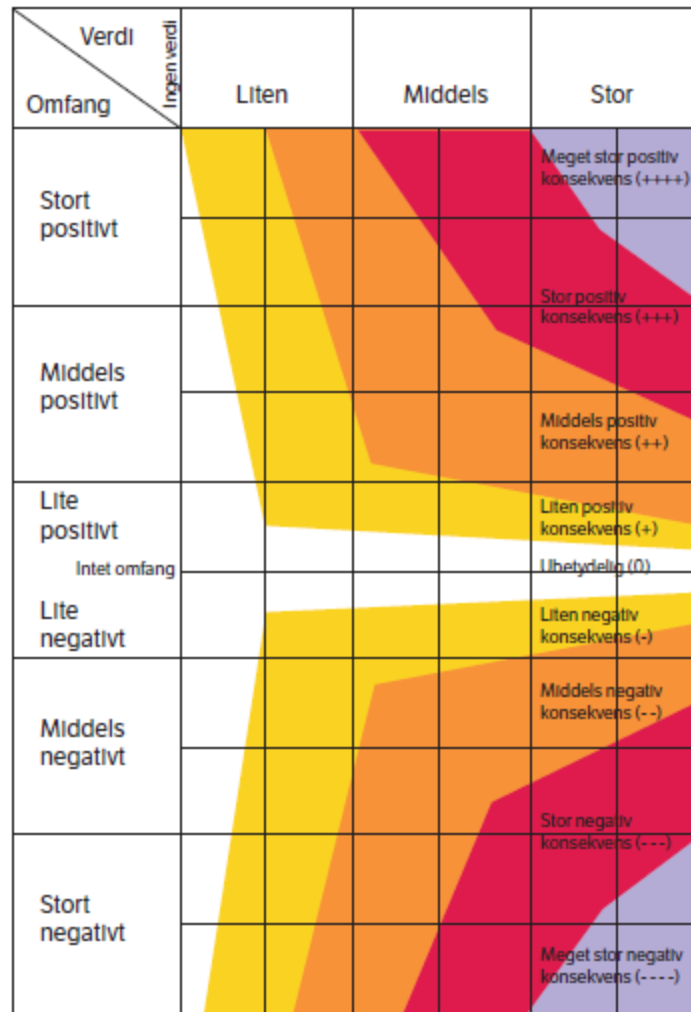
Figur 1 - Skala for verdivurdering

Det skal deretter vurderes hvor stor påvirkning hvert område får ved full utbygging.

Figur 2 - Skala for omfangsvurdering (påvirkning)

Deretter beregnes konsekvensen, positivt eller negativt, ved å sammenstille områdets verdi og omfanget av påvirkningen. Konsekvensene er nidelt, fra svært stor positiv konsekvens til svært stor negativ konsekvens.

Figur 3 - Konsekvensvifta

Alle konsekvensvurderinger skal skje ut fra minst to alternativer:

0-alternativet beskriver at det ikke skjer noen endring i planstatus for området, og at det vil utvikle seg i henhold til de planer som allerede er vedtatt.

1-alternativet beskriver en full utbygging av området i henhold til de intensjoner som ligger til grunn for planforslaget.

Konsekvensutredningen vil ikke bare vurdere temaer innenfor den opprinnelige planavgrensningen, men også områder utenfor, kalt influensområdet. Dette er områder nær planområdet som kan forvente å bli berørt av planen.

Temaer som er utredet

Kulturminneløypa

I og utenfor planområdet er det etablert en kulturminneløype for molobyggingen i Berlevåg. Løypa ble etablert i 2017 og har en samlet lengde på ca. 5,1 km. Store deler av løypa følger den gamle jernbanetraséen mellom Havnevesenets anlegg på Varneset, over Jernbanebrua til «Bruddet» og ned til Revnesmoloen.

Figur 4 - Kulturminneløype. Kilde: Berlevåg Havnemuseum

Langs løypa er det satt opp informasjonsskilt som viser hvilke aktiviteter som pågikk langs løypa. Mesteparten av aktiviteten skjer om sommeren, men store deler av løypa er også tilgjengelig om vinteren.

Verdivurdering

Løypa forteller en historie om dramatiske tider i Berlevågs historie og arbeidet med å få en trygg havn. Lokal verdivurdering settes til **Stor**.

Omfangsvurdering

Omfanget vil variere med graden av utbygging. Ved full utbygging vil den delen av kulturminneløypa som ligger nordøst for fv. 890 bli sterkt berørt, sannsynligvis ødelagt. Den delen av løypa som ligger sørvest for fv. 890 vil kunne beholdes, da det er forhold knyttet til naturmangfold og terrengnivå som taler mot utbygging der. Omfang settes til **middels til stort negativt** (forringet).

Konsekvensvurdering

Ut fra verdi og omfang settes konsekvens til **stor negativ konsekvens** (- - -)

Turstier

Lavterskel friluftsliv er et viktig folkehelseiltak, og områdene utenfor sentrum er generelt flittig benyttet til gåturer og sykkelturet. I og i nærheten av planområdet finner vi «Perleturer» og «Ut på tur» med bl.a. følgende:

- Fra fv. 890 til «Bruddet»
- Bjørunns kaffeplass
- Revnesmoloen
- Veien rundt støyperiet
- Fv. 890 er også populær for å gå tur, jogge eller sykle

Den største aktiviteten er i barmarksesongen, men pga topografi og klima er mange av turstiene tilgjengelige til fots også om vinteren.

Verdivurdering

Turstiene er enkle å komme til, mange kan brukes av bevegelseshemmede og brukes ofte, særlig om sommeren. Lokal verdivurdering settes til **stor**.

Omfangsvurdering

Mange av turmålene ligger på sørvestsiden av fv. 890. Disse blir sannsynligvis ikke berørt av utbygging. Det blir ikke nødvendigvis umulig å gå turer på nordvestsiden av fv. 890, men vil nok bli oppfattet som lite attraktive. Omfang settes til **middels negativt**.

Konsekvensvurdering

Ut fra verdi og omfang settes konsekvens til **middels negativ konsekvens (- -)**

Strandområder

Strandområdene er spesielt på sjøsiden av fv. 890 mellom Revnes og Storelvbrua, og Storsanden som ligger utenfor planområdet. Storsanden fremstår som mest populær.

Strendene brukes om sommeren, helst i forbindelse med godt vær og høye temperaturer. Dette skjer ikke ofte, og man kan ikke si at det er særlig mye bruk av strendene.

Figur 5 - Strandområder. Storsanden til høyre

Verdivurdering

Siden bruken av områdene er begrenset settes verdi til **middels**.

Omfangsvurdering

En full utbygging vil sannsynligvis ødelegge strandområdet fra Revnes til Storelvbrua. Området på Storsanden blir ikke berørt direkte. Men en full utbygging vil påvirke landskapsomgivelsene til området, og gjøre det mindre attraktivt. Omfang settes til **middels negativt**.

Konsekvensvurdering

Ut fra verdi og omfang settes konsekvens til **middels negativ konsekvens (- -)**

Fritidsfiske i Storelva

Berlevåg Jeger- og Fiskeforening forpakter Storelva. Det er i dag ikke lov å fiske i utløpet av Storelva, det vil si fra ca. 50 meter oppstrøms Storelva bru og 150 meter nedstrøms brua. Opp til Jernbanebrua er det tillatt å fiske. Fisket foregår på begge sider av elva. Vurderingen gjelder bare i den delen av elva som omfattes av kommunedelplanen.

Verdivurdering:

Fisket i denne delen av elva er lite omfattende, men dette har også sammenheng med bestanden av laks og sjørøye. På sikt kan fisket bli større. Verdien settes likevel til **middels**.

Omfangsvurdering:

Forutsatt at anbefalingene som gis i konsekvensutredningen for naturmangfold blir imøtekommet, bør det ikke være fare for at bestanden av laks og sjørøye i Storelva ødelegges. Det blir derfor heller ikke noe omfang av tiltaket. Omfang settes til **lite/intet**.

Konsekvensvurdering:

Ut fra verdi og omfang settes konsekvens til **liten/ingen (0)**.

Idrett:

I og ved planområdet er det ett aktivt idrettsanlegg, og ett som i praksis er nedlagt.

En motorcrossbane ble anlagt ca. 2007-2008. Området er regulert. I de første årene var det mye aktivitet på banen, men aktiviteten har minket og anlegget er generelt i dårligere stand nå enn da det var nytt. Anlegget kan bli påvirket dersom det skjer en full utbygging.

Skytebanen ligger utenfor planområdet. Banen er ikke i bruk, og det er opplyst at det arbeides med å finne egnet lokalisering til en ny skytebane.

Verdivurdering

Ut fra dagens tilstand og bruk av anleggene settes verdi til **middels**.

Omfangsvurdering

Det er mulig at en full utbygging av området vil påvirke motorcrossbanen så mye at det ikke lenger kan brukes til formålet. Omfang vil da settes til **stort negativt**.

Konsekvensvurdering

Ut fra verdi og omfang settes konsekvens til **middels negativ konsekvens (- -)**

Skolens og barnehagens bruk av planområdet

Berlevåg barnehage bruker området ut til hurtigrute kaia sporadisk, 1-2 ganger i året. Det er de eldste barna som får gå dit i følge med barnehagepersonell. Det blir for langt for de yngste barna, og de samles heller ved gapahuken ved Storelva bru, utenfor planområdet.

Berlevåg skole oppgir at de ikke bruker området til spesielle formål i dag.

Verdivurdering

Ut fra dagens bruk av området settes verdi til **lav/middels**.

Omfangsvurdering

Det er mulig at en full utbygging av området vil gjøre det mindre attraktivt å dra til hurtigrutekaia for barnehagen. Men det vil likevel være offentlig veg til kaia. Dersom kaia er målet, behøver ikke utbygging redusere mulighetene for å bruke området. Omfang settes derfor til **lite negativt omfang**.

Konsekvensvurdering

Ut fra verdi og omfang settes konsekvens til **liten/ingen konsekvens (-)**.

Oppsummering av vurderingene

Tema	Omfang/påvirkning	Konsekvens
Kulturminneløypa	Middels til stor negativ	Stor negativ (- - -)
Turstier i området	Middels negativ	Middels negativ (- -)
Strandområder	Middels negativ	Middels negativ (- -)
Fritidsfiske i Storelva	Liten/ingen	Liten/ingen (0)
Idrett (motorcrossbanen)	Stor negativ	Middels negativ (- -)
Skolens og barnehagens bruk	Lite negativt	Liten negativ (-)

Avbøtende og kompenserende tiltak

I noen sammenhenger er det mulig å gjøre avbøtende tiltak for å redusere konsekvensen for det temaet som er utredet. Hvis vi bruker en tursti som eksempel, kan et avbøtende tiltak være at man justerer annen arealbruk slik at turstien ikke blir så berørt. Et kompenserende tiltak kan være at man tilrettelegger for turstier utenfor det området som blir berørt, og dermed «erstatte» turstien som blir ødelagt.

Men det kan også hende at det ikke er mulig med avbøtende eller kompenserende tiltak. Da må samfunnsnyttene ved det planlagte tiltaket veies opp mot verdien på det som blir ødelagt. For eksempel blir noen ganger automatisk fredede kulturminner frigitt av Riksantikvaren når det er uhensiktsmessig å forandre en vegtrasé eller byggetomt.

Turstier:

Det blir vanskelig å bruke området nordøst for fv. 890 til lavterskel turformål ved en full utbygging, da bevegelsesfriheten blir begrenset. Offentlige veier i området kan likevel brukes.

Kulturminneløypa:

Dersom kulturminnene (Pomorgravene, steinknuseriet) i området nordøst for fv. 890 bevares, kan løypa bevares ved bruk av det offentlige vegnettet i planområdet. Vi viser her til KU for kulturminner og kulturmiljø. Senere detaljregulering i området vil avklare fremtidig bruk av kulturminneløypa.

Kilder:

Berlevåg skole: E-poster og samtale med styrer

Berlevåg barnehage: E-poster og samtale med rektor

Berlevåg Havnemuseum: «Molobygging i Berlevåg – Kulturminneløype».

Perletur.no

Ut på tur: Samtale med Berlevåg Turn og Idrettsforening v/ Vivian Nilsen

Berlevåg Jeger- og Fiskerforening: E-poster med leder Sigve Frantzen